

กระบวนการดำเนินนโยบายการเงินของไทย “คิดรอบ ตอบได้”

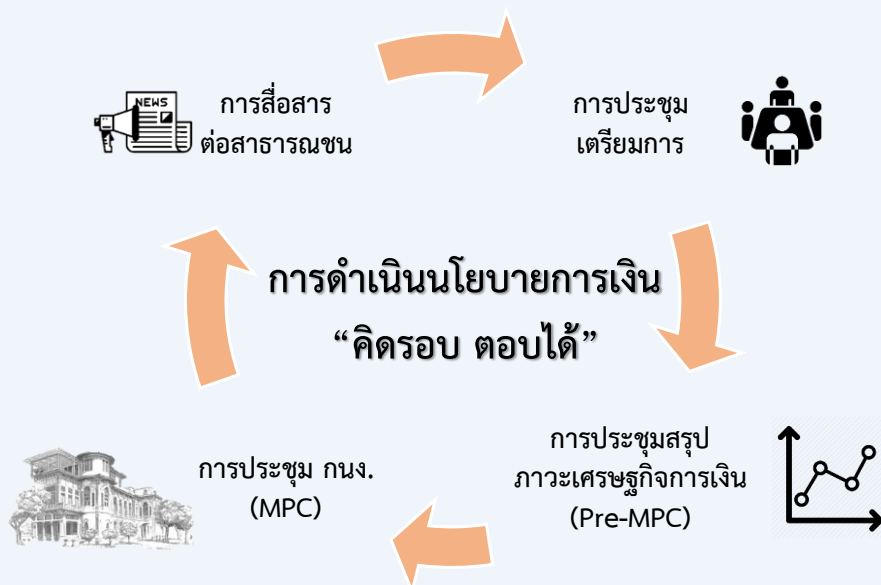
การพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ อย่างครบถ้วนรอบด้านก่อนตัดสินใจนโยบาย และการสื่อสารตอบข้อสงสัยของสาธารณชนอย่างโปร่งใส ผ่านกระบวนการ “คิดรอบ ตอบได้” เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินนโยบายการเงิน ช่วยให้สาธารณชนมีความเข้าใจสอดคล้องกับผู้ออกแบนโยบาย ประชาชนและภาคธุรกิจมีความเชื่อมั่น คาดการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจได้ถูกต้อง ปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและทันการณ์

คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ของไทยมีองค์ประกอบที่หลากหลายเพื่อให้การตัดสินใจนโยบายการเงินได้มุมมองจากรอบด้าน ประกอบด้วยกรรมการ 7 ท่าน แบ่งเป็นผู้บริหาร ธปท. 3 ท่านโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ธปท. 4 ท่านที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญที่หลากหลายในด้านเศรษฐกิจและการเงิน โดยดำรงตำแหน่งวาระละ 3 ปี และติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 วาระ

กนง. ประชุมเพื่อกำหนดนโยบายการเงินปีละ 8 ครั้ง โดยจะประกาศ ตารางการประชุม ของทั้งปีให้ทราบล่วงหน้า และสามารถจัดประชุม กนง. รอบพิเศษเพื่อกำหนดนโยบายการเงินได้หากจำเป็น ทั้งนี้ กนง. เผยแพร่ประมาณการเศรษฐกิจและเงินเฟ้อไตรมาสละครั้ง

กระบวนการดำเนินนโยบายการเงินของไทยในแต่ละครั้งสามารถสรุปได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการดำเนินนโยบายการเงินของไทย

(1) **การประชุมเตรียมการ** ฝ่ายเลขานุการจัดทำธีม (theme) สำหรับการประชุม กนง. จากความเห็นของกรรมการ กนง. ในการประชุมครั้งก่อนและข้อมูลเศรษฐกิจการเงินล่าสุด รวมถึงจัดทำข้อสมมติ (assumption) ที่ใช้ในการประมาณการแนวโน้มเศรษฐกิจและเงินเฟ้อในระยะข้างหน้า โดยพิจารณาข้อมูลเชิงปริมาณ (quantitative) และเชิงคุณภาพ (qualitative) ที่หลากหลาย เช่น ข้อมูลเศรษฐกิจรายเดือน เครื่องชี้เร็วด้านเศรษฐกิจ การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเชิงลึกทั่วประเทศ รวมถึงข้อมูลจากการประชุมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การวิเคราะห์ครบถ้วน รอบด้าน และทันการณ์

(2) การประชุมสรุปภาวะเศรษฐกิจการเงิน (Pre-MPC) กรรมการ กนง. ประชุมหารือสรุปภาวะเศรษฐกิจการเงินล่าสุด ทั้งด้านเศรษฐกิจ เงินเพื่อ ตลาดการเงิน และเสถียรภาพระบบการเงิน รวมถึงการวิเคราะห์แนวโน้มและปัจจัยเสี่ยงในระยะข้างหน้า เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจนโยบายการเงินในวันประชุม กนง. โดยในช่วงที่สถานการณ์ไม่แน่นอนสูง กนง. จะจัดทำวิเคราะห์ฉากทัศน์ (scenario analysis) ของแนวโน้มเศรษฐกิจในกรณีต่างๆ โดยพิจารณาจากปัจจัยเสี่ยงสำคัญในระยะข้างหน้า รวมถึงจัดทำทดสอบภาวะวิกฤต (stress test) เพื่อเตรียมรับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น

(3) การประชุม กนง. (MPC) กรรมการ กนง. ทวีหรือประเด็นสำคัญทางเศรษฐกิจการเงินเพิ่มเติม และพิจารณาทางเลือกในการดำเนินนโยบายการเงินที่เหมาะสม โดยพิจารณาการผสมผสานเครื่องมือเชิงนโยบายต่างๆ อย่างเหมาะสม (integrated policy) ซึ่งรวมถึงนโยบายการบริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยนและมาตรการอื่นๆ ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ ในการตัดสินใจอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อส่งสัญญาณทิศทางของนโยบายการเงิน กรรมการ กนง. แต่ละท่านจะลงมติพร้อมให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และสื่อสารเหตุผลดังกล่าวในแถลงผลการประชุมและรายงานการประชุมฉบับย่อ

(4) การสื่อสารต่อสาธารณชน เลขาธิการ กนง. แถลงผลการประชุม กนง. ในเวลา 14.00 น. ของวันประชุม โดยเปิดเผยผลมติและเหตุผลในการตัดสินใจนโยบายของ กนง. ประเด็นอภิปรายที่สำคัญในการประชุม รวมถึงตอบคำถามสื่อมวลชน ทั้งนี้ หลังจากการประชุม 2 สัปดาห์ กนง. จะเผยแพร่รายงานการประชุม กนง. (ฉบับย่อ) รวมถึงเผยแพร่รายงานนโยบายการเงินและจัดประชุมนักวิเคราะห์ทุกไตรมาส ซึ่งเปิดโอกาสให้มีการสื่อสาร 2 ทาง นักวิเคราะห์สามารถสอบถามเหตุผลในการตัดสินใจนโยบายและมุมมองต่อแนวโน้มเศรษฐกิจการเงินของ กนง. ได้ โดยมีกรรมการ กนง. ร่วมชี้แจง^{13/} ในกรณีที่อัตราเงินเฟ้อเคลื่อนไหวออกนอกเป้าหมาย กนง. จะมีจดหมายเปิดผนึกถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและเผยแพร่ต่อสาธารณชนเพื่อชี้แจงสาเหตุและแนวทางการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อนำอัตราเงินเฟ้อทั่วไปกลับเข้าสู่เป้าหมายในระยะเวลาที่เหมาะสม

นอกจากการสื่อสารของ กนง. ตามช่องทางหลักแล้ว ธปท. ยังสื่อสารเกี่ยวกับนโยบายการเงินและมาตรการอื่นของ ธปท. ผ่านช่องทางอื่นๆ เช่น การให้สัมภาษณ์ของผู้อำนวยการและผู้บริหารระดับสูงผ่านสื่อมวลชน การแถลงข่าวเศรษฐกิจรายเดือน การเผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบคลิปวิดีโอสั้นและอินโฟกราฟฟิกผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้สาธารณชนรับทราบข้อมูลเศรษฐกิจล่าสุด ตลอดจนแนวทางและเหตุผลในการดำเนินนโยบายของ กนง. และ ธปท.

นอกจากการประชุมเพื่อตัดสินใจนโยบายการเงินปีละ 8 ครั้งแล้ว กนง. ยังประชุมร่วมกับคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อติดตามและประเมินเสถียรภาพระบบการเงินไทย รวมถึงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างคณะกรรมการทั้งสองชุด การประชุมร่วมกันดังกล่าวช่วยให้ กนง. มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจนโยบายการเงินที่ครบถ้วนและรอบด้านยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นโอกาสสื่อสารประเด็นด้านเสถียรภาพระบบการเงินแก่สาธารณชนผ่านผลการประชุมร่วมกันระหว่าง กนง. และ กนส.

^{13/} การประชุมนักวิเคราะห์ (analyst meeting) บรรยายและตอบคำถามโดยผู้บริหาร ธปท. ที่เป็นกรรมการ กนง. โดยตำแหน่ง และผู้บริหารของ ธปท. ที่เกี่ยวข้อง